

Trans cinayetleri politiktir

Türkiye’de trans cinayetleri sistematik olarak kolaylaştırılırken LGBTİ+ örgütleri bu cinayetlerin politik boyutuna dikkat çekmek için mücadele ediyor.

Sibel Schick

Esra Ateş ve Begüm, 2018’de öldürülen dört trans kadından yalnızca ikisi. Bu iki cinayet yalnızca bir hafta ara ile işlendi. LGBTİ+ örgütlerinin emeği sayesinde kamuoyu tepkisi büyük oldu. Fakat onların ve feminist gazetecilerin emeği olmasaydı bu cinayetler belki de hiç dikkat çekmeyecekti. Nitekim Türkiye devleti ve kurumları, trans kadınlara yöneltilen şiddet vakalarına dair bilgi toplamıyor.

Trans kadınlara veya seks işçilerine yönelik şiddet vakalarında Türkiye polisi bu suçları kimlik sebebiyle işlenen suçlar kapsamında kayıt altına almıyor, bu da güvenilir bilgilere erişimi oldukça zorlaştırıyor. Cis kadınlara yönelik saldırıları detaylıca kayıt altına alıran hassasiyet – bu çeteleyi tutan da Türkiye devleti değil, feminist gazeteci ve örgütler – trans kadınları hedef alan saldırılar söz konusu olduğunda eksik kalıyor. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’nun online sayacı [Anıt Sayaç](#) veya bağımsız haber platformu bianet’in kadına şiddet dosyası ve [şiddet çetelesi](#) gibi, yalnızca trans kadınlara yönelen kimlik sebepli saldırıları aynı detay ve hassasiyet ile kayıt altına alan bir oluşumdan söz etmek mümkün değil.

Türkiye’de olmasa da Almanya’daki bir organizasyon trans cinayetlerine dair veri topluyor. Berlin merkezli Transgender Europe adlı organizasyonun [yayınladığı rapora](#) göre Türkiye’de 2008 ile 2016 arasında 43 trans kimse öldürüldü. Rapordaki veriler dünya çapında toplam 13 LGBTİ+ örgütünden edinilen bilgilere dayanıyor. Bu 43 cinayet ile öldürülen transların kaçısı kadın, raporda belirtilmiyor.

Trans kadınlara yönelik saldırıları kolaylaştıran, mümkün kılan siyasi ve toplumsal olgular mevcut. Trans kadınlar yalnızca kadın kimliklerinden dolayı değil, aynı zamanda kadın kimliklerinin toplum tarafından tanınmamasından dolayı da saldırıya maruz bırakılıyorlar. LGBTİ+ların insan hakları adeta ikincil önem taşıyan bir konu gibi ele alınıyor. Örneğin 2007 senesinde bir AKP Milletvekili, Anayasa tartışmaları çerçevesinde LGBTİ+ haklarının yeni Anayasa’ya eklenip eklenmeyeceği sorusuna „Bu konu 21. yüz yılın değil, belki 22. yüz yılın konusu olabilir“ demiştir. Bunun yanı sıra trans kadınlar mahkeme önünde de salt varlıkları nedeniyle tahrik sebebi kabul edilmektedirler.

2013 senesinde bir trans kadın olan Seda Ü. İstanbul’da bir erkek tarafından öldürüldüğünde, failin mahkeme önündeki „Kadın sandım, erkek olduğumu görünce kontrolümü kaybettim“ ifadesi ceza indirimine yol açmıştır. [Milliyet gazetesine verdiği demeçte](#) Seda’nın avukatı „Failler cinayeti itiraf etmese bu şartlar altında cezasızlık dahi mümkün,“ demiş, trans cinayetlerinde bu tür ifadelerin daha önce de ceza indirimine yol açtığını belirtmiştir. Transları, kimliklerinden dolayı maruz bırakıldıkları saldırılardan koruyan kanunlardan söz etmek henüz mümkün değil.

Trans kadınlar polis tarafından da ayrımcılık ve şiddete maruz bırakılıyor. Örneğin 2015’te bir trans seks işçisi kadın İstanbul’da bıçaklanarak öldürüldüğünde, karakolda tanık ifadesi

vermek için bekleyen arkadaşları, bir haber portalına verdikleri ifadede bir polis memurunun kendilerine bakıp bir diğer memura „Amma çok ibne var arkadaş“ dediğini belirtmiştir. Yani karakoldaki trans kadınlar polis memurları tarafından kadın olarak değil, eşcinsel erkek olarak okunmuş ve hakarete maruz bırakılmıştır.

Yine 2015 senesinde LGBTİ+ ve seks işçisi hakları aktivisti Kemal Ördek, Ankara’da iki erkeğin darp ve tecavüzüne uğradıktan sonra karakolda hakaret ve ayrımcı muameleyle maruz kaldığını belirtmiştir. Ördek’in ifadesine göre polislerden biri diğerine „Lut Kavmi de bir türlü bitmedi“ demiş, bir diğeri ise „Eğer eşyalarını verirsek şikayetini geri alır mısın?“ sorusunu yöneltmiştir. Polisin ayrımcı ve şiddet içeren tutumunun, birçok kişiyi şikayette bulunmaktan alıkoyduğunu ve böylelikle birçok suçun adaletle intikal etmemesine sebep olduğunu var saymak mümkündür.

Gazetelerin haber dilinde de çoğunlukla transfobik ifadeler gözlemek mümkündür, söz konusu mecrada ne kadar liberal veya muhalif olursa olsun. Trans kadınlara yöneltilen saldırılarla ilgili haberlerde şiddetin bahanesinin haberle birlikte sunulması, trans kadınlara yanlış cinsiyet ile hitap edilmesi ve ölü isimlerinin habere yazılması son derece sık tekrarlanan sorunlardandır. Bu transfobik dil, habercilerin de trans kadınların kadın kimliğini kabul etmediği ve kendilerine doğumda atanan yanlış cinsiyet kimliğine sıkı sıkı tutunduklarını ele vermektedir. LGBTİ+ örgütleri basın kuruluşlarını kullandıkları dil konusunda uyarmakta, bu dilin toplumda trans kadınların aslında birer erkek olduğu şeklindeki yanlış algıyı perçinlediği ve maruz bırakıldıkları şiddeti meşrulaştırdığı konusunda sık sık uyarmak zorunda bırakılmaktadır.

Trans kadınlara yönelik saldırıları kolaylaştıran bir diğer unsur ise ekonomik konumları. Açık kimliği ile yaşayan trans kimselerin seks işçiliği dışında herhangi bir alanda iş bulması oldukça zor. Seks işçiliği ise toplum tarafından marjinalleştirilmelerine yol açmakta, maruz bırakıldıkları erkek şiddeti adeta bu mesleğin doğal bir sonucu olarak görülmektedir. Genel evlerin on yılı aşkın bir süredir birbiri ardına ve bazen gerekçe dahi göstermeksizin kapatılması, aynı zamanda trans seks işçilerinin de ya işsiz kalmasına ya da güvencesiz ve güvenliksiz olarak evlerinde veya sokaklarda çalışmaya zorlanmasına neden olmaktadır.

Trans kadınlara saldırmak, şiddet uygulamak ve hatta onları katletmek, ekonomik konumları, polisin ayrımcı tutumu, dayanışma göstermeyen çoğunluk, korumayan kanunlar ve basının haber dili yoluyla kurumsal ve toplumsal olarak kolaylaştırılmaktadır. Trans kadınlara yönelik saldırılarda failer ne kadar suçluysa, bu saldırıları tüm kurumları ile birlikte kolaylaştırıp görünmez kılan devlet de o kadar suçludur.